

Decizia nr. 732 / 16 decembrie 2014

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal

Emitent: Curtea Constituțională

Publicată în: Monitorul Oficial nr. 69 din 27 ianuarie 2015

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Toni Greblă	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Oana Cristina Puică	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 984/255/P/2012 al Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 317/D/2014.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere ca inadmisibilă a excepției de neconstituționalitate, întrucât dispozițiile de lege criticate nu au legătură cu soluționarea cauzei. Astfel, arată că instanța de apel, după ce a invocat, din oficiu, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal, a soluționat cauza fără să facă aplicarea legii noi.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 1 aprilie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 984/255/P/2012, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal. Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluționării apelului formulat într-o cauză penală în care inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate instanța de judecată susține că dispozițiile art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 73 alin. (3) lit. h) privind reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora, precum și ale art. 20 referitor la preeminența tratatelor internaționale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 7 paragraful 1 privind legalitatea incriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului și a libertăților fundamentale. Astfel, consideră că legiuitorul, prin incriminarea faptei de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, așa cum este reglementată această infracțiune de art. 336 din Codul penal, s-a abătut de la principiul general al legalității incriminării consacrat de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit căruia "nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituie o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional", respectiv de art. 1 din Codul penal, care la alin. (2) prevede că "Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită". Arată că legiuitorul a disociat momentul săvârșirii infracțiunii, care coincide cu momentul depistării în trafic a conducătorului vehiculului, de momentul consumării infracțiunii, care, în noua viziune legislativă, ar fi cel al prelevării mostrelor biologice, în condițiile în care această infracțiune este una de pericol și, prin urmare, se consumă dintr-o dată la momentul săvârșirii ei. Altfel zis, după momentul opririi în trafic, făptuitorul nu mai prezintă niciun pericol pentru valorile sociale ocrotite de legea penală și ar fi absurd să fie pedepsit pentru o faptă care nu mai prezintă pericol public, raportat la momentul recoltării de probe biologice.

6. Instanța de judecată arată că, în jurisprudență, au existat situații în care, la scurt timp după ce a consumat alcool, conducătorul vehiculului s-a urcat la volan și a fost depistat în trafic imediat de către organele de poliție, ceea ce a atras doar sancționarea contravențională a șoferului respectiv. Totodată, au fost și situații în care conducătorul auto care a consumat o cantitate mare de alcool a fost depistat în trafic de către organele de poliție după o perioadă mai lungă de timp, fiind angajată, de această dată, răspunderea penală a autorului faptei, în temeiul art. 87 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002. Vechea reglementare respecta, astfel, principiile de bază enunțate mai sus, printre care și cel cu privire la momentul consumării infracțiunii, și se baza pe datele științifice furnizate de calculul retroactiv al alcoolemiei, care presupunea prelevarea a două probe biologice, la interval de o oră, pe baza cărora, văzând declarația inculpatului referitoare la alimentele ingerate, se putea stabili îmbibația alcoolică existentă la momentul depistării în trafic a acestuia. Schimbarea de optică a legiuitorului, prin incriminarea infracțiunii constatate la momentul prelevării de probe biologice, aruncă în aer principiul incriminării infracțiunilor, întrucât angajarea răspunderii penale ar urma să depindă de mai mulți factori obiectivi și subiectivi, cum ar fi distanța care trebuie parcursă până la unitatea spitalicească (în mediul rural nu funcționează noaptea unități medicale și șoferii trebuie transportați la oraș) și rapiditatea cu care acționează agenții de poliție, respectiv personalul medical (preluarea pacientului și recoltarea probelor biologice se realizează imediat sau cu întârziere în funcție de numărul cadrelor medicale și de problemele cu care acestea se confruntă la momentul la care este adus autorul faptei).

7. Consideră că este inadmisibil ca angajarea răspunderii penale să depindă de factori exteriori, obiectivi și subiectivi, care nu au nicio legătură de cauzalitate cu infracțiunea comisă. În noua viziune legislativă ar urma ca persoana care s-a urcat la volan imediat ce a consumat alcool și a fost depistată urgent în trafic să răspundă penal, întrucât, până la momentul recoltării probelor biologice, gradul de absorbție a alcoolului în sânge va crește, în timp ce făptuitorul din al doilea exemplu nu va mai răspunde penal, având în vedere că, până la momentul prelevării mostrelor biologice, gradul de absorbție a alcoolului în sânge va scădea semnificativ. Noua reglementare, care nu mai permite recoltarea a două probe biologice în vederea stabilirii alcoolemiei la momentul prinderii în trafic a autorului faptei, desființează o probă științifică, concludentă și utilă cauzei, aceea constând în calculul retroactiv al alcoolemiei.

8. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. Avocatul Poporului consideră că dispozițiile art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal sunt neconstituționale, deoarece aduc atingere prevederilor art. 1 alin. (5) și art. 23 alin. (12) din Constituție și prevederilor art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Arată că, pentru a fi aplicat în înțelesul său, un text de lege trebuie să fie precis, previzibil și, totodată, să asigure securitatea juridică a destinatarilor săi. Lipsa de previzibilitate a legii izvorăște, în general, din modul neclar în care norma legală este redactată. Principiul convențional al legalității incriminării și pedepsei, prevăzut de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este consacrat în dreptul intern pe cale constituțională și legislativă. În acest sens art. 23 alin. (12) din Constituție statuează că "Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii". Legalitatea incriminării și pedepsei reprezintă, astfel, principala garanție a securității juridice a cetățeanului în fața dreptului penal. Legiuitorul este obligat să legifereze prin texte precise, lipsite de echivoc, ca protecție împotriva arbitrariului. Stabilirea existenței sau inexistenței infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului ori a altor substanțe depinde de o serie de factori străini conduitei persoanelor implicate, cum ar fi: celeritatea cu care acționează agenții de poliție, distanța până la centrul medical unde urmează să fie prelevate mostrele biologice, preluarea pacientului etc. Din textul de lege criticat rezultă că stabilirea gradului de îmbibație alcoolică și, implicit, încadrarea în sfera ilicitului penal depind de momentul prelevării mostrelor biologice, care nu poate fi întotdeauna imediat următor săvârșirii faptei. Or, stabilirea unui asemenea criteriu aleatoriu și exterior conduitei autorului faptei este în contradicție cu normele constituționale și convenționale invocate. Consideră că, în condițiile redactării neclare a textului de lege criticat, aplicarea sa riscă să fie supusă arbitrariului atât din partea celor implicați în procedura de prelevare a mostrelor biologice, cât și din partea organelor judiciare.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 336 alin. (1) și (3) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, care au următorul cuprins: "(1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

[...] (3) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanțe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani."

13. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, instanța de judecată invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 73 alin. (3) lit. h) privind reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora, precum și ale art. 20 referitor la preeminența

tratatelor internaționale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și ale art. 7 paragraful 1 privind legalitatea incriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, prin Încheierea din 1 aprilie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 984/255/P/2012, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluționării apelului formulat într-o cauză penală în care inculpatul a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, care corespunde incriminării cuprinse în art. 336 alin. (1) din noul Cod penal.

15. Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal, Curtea reține că, în apelul declarat, inculpatul a solicitat, în principal, desființarea Sentinței penale nr. 217 din 17 decembrie 2013 a Judecătorei Marghita, rejudecarea cauzei și achitarea, iar în subsidiar - aplicarea pedepsei amenzii prevăzute de art. 336 din Codul penal. Reprezentantul parchetului a pus concluzii de admitere a apelului inculpatului, în sensul aplicării dispozițiilor art. 5 referitor la aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei și ale art. 336 din Codul penal, cu menținerea pedepsei aplicate și înlăturarea pedepselor accesorii. Prin Decizia penală nr. 179/A din 9 aprilie 2014, pronunțată ulterior sesizării Curții Constituționale, Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori a respins ca nefondat apelul formulat de inculpat, menținând în totalitate sentința penală atacată. În acest sens, instanța de control judiciar a reținut că, întrucât pedeapsa aplicată a fost corect individualizată, potrivit criteriilor prevăzute de art. 74 din Codul penal, și anume 1 an închisoare, durată care coincide cu minimul special al pedepsei închisorii prevăzute de art. 336 alin. (1) din Codul penal alternativ cu amenda penală, avându-se în vedere și starea de recidivă postcondamnatorie, nu se impune aplicarea formală a dispozițiilor legii penale mai favorabile, prevăzută de art. 5 din Codul penal, prin reformarea dispozițiilor sentinței atacate.

16. Curtea constată că, în cauza dedusă spre soluționare instanței judecătorești, s-a pus problema aplicării legii penale mai favorabile și instanța a comparat prevederile art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 cu cele ale art. 336 alin. (1) din Codul penal, acestea din urmă fiind considerate mai favorabile. Faptul că instanța a reținut că "nu se impune aplicarea formală a dispozițiilor legii penale mai favorabile" nu poate duce la concluzia că dispozițiile art. 336 alin. (1) din Codul penal nu au legătură cu soluționarea cauzei, astfel încât, potrivit art. 29 din Legea nr. 47/1992, excepția de neconstituționalitate a art. 336 alin. (1) din Codul penal este admisibilă.

17. În schimb, dispozițiile art. 336 alin. (3) din Codul penal, care reglementează varianta agravată a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, nu au legătură cu soluționarea cauzei, aceasta având ca obiect stabilirea vinovăției inculpatului trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii în varianta simplă, prevăzută de art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, care corespunde incriminării cuprinse în art. 336 alin. (1) din Codul penal. Or, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, "Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei [...]." Prin urmare, Curtea, ținând cont de art. 29 alin. (1) și (5) din Legea nr. 47/1992, va respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (3) din Codul penal, ca fiind inadmisibilă.

18. Analizând pe fond excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal, Curtea constată că aceasta este întemeiată, pentru motivele arătate în cele ce urmează.

19. Astfel, Curtea reține că, la 1 februarie 2014, prin art. 121 pct. 1 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, a fost abrogat art. 87 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, care la alin. (1) prevedea următoarele: "Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani."

20. Prin noul Cod penal, legiuitorul a incriminat fapta de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului, în varianta simplă, în art. 336 alin. (1), potrivit căruia: "Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă." Art. 336 alin. (1) din Codul penal nu a preluat identic textul art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, ci a modificat condițiile de incriminare în ceea ce privește momentul la care este necesară existența îmbibației alcoolice în sânge pentru a se putea constata întrunirea elementului material al laturii obiective a infracțiunii.

21. Dacă din reglementarea anterioară se desprindea cerința ca îmbibația alcoolică în sânge, peste limita prevăzută de lege, să existe la momentul conducerii autovehiculului sau tramvaiului, noua reglementare prevede condiția ca autorul faptei să aibă o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge la momentul prelevării mostrelor biologice. Cu privire la intervalul de timp în care trebuie efectuată recoltarea probelor biologice, Codul de procedură penală stabilește în art. 190 alin. (8) că: "În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziția organelor de constatare și cu consimțământul celui supus examinării de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituție medicală, în condițiile stabilite de legile speciale."

22. Așa cum rezultă din expunerea de motive a noului Cod penal, prin modificarea conținutului infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, legiuitorul a urmărit eliminarea posibilității unei estimări retroactive a alcoolemiei, în scopul evitării inconvenientelor create de această estimare. Soluția legislativă prevăzută de art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 impunea calculul retroactiv al alcoolemiei, care consta în determinarea îmbibației de alcool existente la momentul conducerii autovehiculului și necesita recoltarea a două probe de sânge pentru stabilirea fazei intoxicației etilice (absorbție sau eliminare) și a ratei de eliminare individuală, în perspectiva solicitării expertizei de estimare retroactivă a alcoolemiei.

23. Fiind sesizată cu pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal, în sensul de a se stabili rezultatul alcoolemiei cu relevanță penală în ipoteza unei duble prelevări de mostre biologice, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 28 mai 2014, a stabilit că, în aplicarea art. 336 alin. (1) din Codul penal, în ipoteza unei duble prelevări de mostre biologice, rezultatul alcoolemiei cu relevanță penală este cel dat de prima prelevare. În considerentele deciziei mai sus menționate, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că "În noua reglementare legiuitorul a optat să dea relevanță penală valorii alcoolemiei la momentul prelevării primei mostre

biologice, moment situat în timp imediat, consecutiv acțiunii de conducere pe drumurile publice a unui vehicul".

24. Curtea constată că sintagma "la momentul prelevării mostrelor biologice" din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională, întrucât aduce atingere prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul respectării legilor și ale art. 20 referitor la preeminența tratatelor internaționale privind drepturile omului asupra legilor interne, raportate la prevederile art. 7 paragraful 1 referitor la legalitatea incriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Sintagma menționată lipsește de previzibilitate norma de incriminare, în condițiile în care principiul respectării legilor și cel al legalității incriminării impun legiuitorului să legifereze prin texte suficient de clare și precise pentru a putea fi aplicate, inclusiv prin asigurarea posibilității persoanelor interesate de a se conforma prescripției legale.

25. Destinatarul normei penale de incriminare trebuie să aibă o reprezentare clară a elementelor constitutive, de natură obiectivă și subiectivă, ale infracțiunii, astfel încât să poată să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea normei și să își adapteze conduita potrivit acesteia. Elementul material al laturii obiective a infracțiunii reglementate de art. 336 alin. (1) din Codul penal se realizează prin acțiunea de conducere pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge. Îmbibația alcoolică este procesul de pătrundere a alcoolului în sânge, consecința fiind provocarea unei stări de intoxicație (alcoolică). Sub aspectul urmării imediate este vorba de o infracțiune de pericol, acțiunea săvârșită punând în primejdie siguranța circulației pe drumurile publice. Fiind o infracțiune de pericol, legătura de cauzalitate dintre acțiunea ce constituie elementul material al laturii obiective și urmarea imediată rezultă din însăși materialitatea faptei și nu trebuie dovedită.

26. Îmbibația alcoolică se determină prin analiza toxicologică a mostrelor biologice recoltate la un moment de timp mai mult sau mai puțin îndepărtat de momentul săvârșirii infracțiunii, care este cel al depistării în trafic a conducătorului vehiculului. Condiția ca îmbibația alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge să existe la momentul prelevării mostrelor biologice plasează, astfel, consumarea infracțiunii la un moment ulterior săvârșirii ei, în condițiile în care de esența infracțiunilor de pericol este faptul că acestea se consumă la momentul săvârșirii lor. Odată cu oprirea în trafic încetează starea de pericol pentru valorile sociale ocrotite de dispozițiile art. 336 din Codul penal, astfel încât, raportat la momentul prelevării mostrelor biologice, tragerea la răspundere penală nu se justifică. Stabilirea gradului de îmbibație alcoolică și, implicit, încadrarea în sfera ilicitului penal în funcție de momentul prelevării mostrelor biologice, care nu poate fi întotdeauna imediat următor săvârșirii faptei, constituie un criteriu aleatoriu și exterior conduitei făptuitorului în vederea tragerii la răspundere penală, în contradicție cu normele constituționale și convenționale mai sus menționate.

27. Latura subiectivă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului presupune vinovăția sub formă de intenție, care poate fi directă sau indirectă. Există intenție directă când conducătorul vehiculului prevede, ca fiind inevitabil, rezultatul faptei sale și, implicit, urmărește producerea lui prin săvârșirea acelei fapte. Există intenție indirectă când subiectul prevede rezultatul, nu îl urmărește, însă acceptă posibilitatea producerii lui. Or, modalitatea de incriminare prin acordarea de relevanță penală valorii alcoolemiei din momentul prelevării mostrelor biologice nu permite destinatarilor normei penale să prevadă consecințele nerespectării acesteia.

28. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 232 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 727 din 15 noiembrie 2001, Decizia nr. 234 din 5 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 558 din 7 septembrie 2001, sau Decizia nr. 53 din 25 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011) și că "Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea tuturor legilor și tuturor actelor normative cu aceasta" (Decizia nr. 22 din 27 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 17 martie 2004), ceea ce înseamnă că acesta "implică, prioritar, respectarea legii, iar statul democratic este prin excelență un stat în care se manifestă domnia legii" (Decizia nr. 13 din 9 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 26 aprilie 1999).

29. În acest sens, prin Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragraful 225, Curtea a reținut că una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative și că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013).

30. Cu privire la principiul legalității incriminării și pedepsei, "nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege", Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în jurisprudența sa, că garanțiile consacrate de art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale reprezintă o componentă esențială a supremației legii și ocupă un loc primordial în cadrul sistemului de protecție a drepturilor omului, după cum atestă faptul că art. 15 din Convenție nu permite nicio derogare de la aceste garanții în caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii. Așa cum rezultă din obiectul și scopul său, art. 7 paragraful 1 trebuie interpretat și aplicat în așa fel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmărilor și a condamnărilor penale arbitrare. Noțiunea de "drept" utilizată în art. 7 paragraful 1, ce corespunde celei de "lege" din cuprinsul altor articole din Convenție, înglobează atât prevederile legale, cât și practica judiciară și presupune cerințe calitative, îndeosebi cele cu privire la accesibilitate și previzibilitate. Aceste cerințe calitative trebuie întrunite atât în ceea ce privește definiția unei infracțiuni, cât și cu privire la pedeapsa aplicabilă. Curtea de la Strasbourg consideră că este îndeplinită cerința ca legea să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării date acesteia de către instanțe și, dacă este cazul, în urma obținerii unei asistențe juridice adecvate, care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa aplicabilă. În acest sens sunt, de exemplu, Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României, paragrafele 33 și 34, Hotărârea din 24 ianuarie 2012, pronunțată în Cauza Mihai Toma împotriva României, paragraful 26, și Hotărârea din 21 octombrie 2013, pronunțată în Cauza Del Rio Prada împotriva Spaniei, paragrafele 77, 79 și 91.

31. De asemenea, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut, în mod implicit, necesitatea respectării așteptărilor legitime ale cetățenilor cărora li se adresează o reglementare legală, spre exemplu, în Hotărârea din 29 iunie 2010, pronunțată în Cauza C-550/09 - Proces penal împotriva lui E. și F., paragraful 59.

32. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1 - 3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Cu majoritate de voturi, admite excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 984/255/P/2012 al acestei instanțe și constată că sintagma "la momentul prelevării mostrelor biologice" din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională.

II. Cu unanimitate de voturi respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (3) din Codul penal, excepție ridicată, din oficiu, de aceeași instanță în același dosar.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 16 decembrie 2014.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică